

INCĂLȚĂMINTEA

A CIPŐ

DER SCHUH

Redactor - Szerkesztő:

L. DÁNÉR L.

III

Redacția - Szerkesztőség:

BRAȘOV ȘIRUL INULUI 26
L E N S O R 26

Com. revistei - Lapbizottság
Zeitungskomität:

L. Kún, Brașov

I. Brânzeo, Brașov A. Kristóf, Brașov

J. Golnhoffer „ A. Balog „

A. Rütz „ R. Muerth „

A. Btró „ I. Dóvid „

A. Bărdócz „ P. Balló „

C. Andrișt „ A. David „

I. Jakner, Cluj L. Biris, Cluj

Gh. Borabás, T. Mureș

N. Schmidt, Arad

I. Füleky Timișoara

A. Laczkovits, Sighetsoara

A. Ortner, Arad Adoc A., Arad

Cassier:

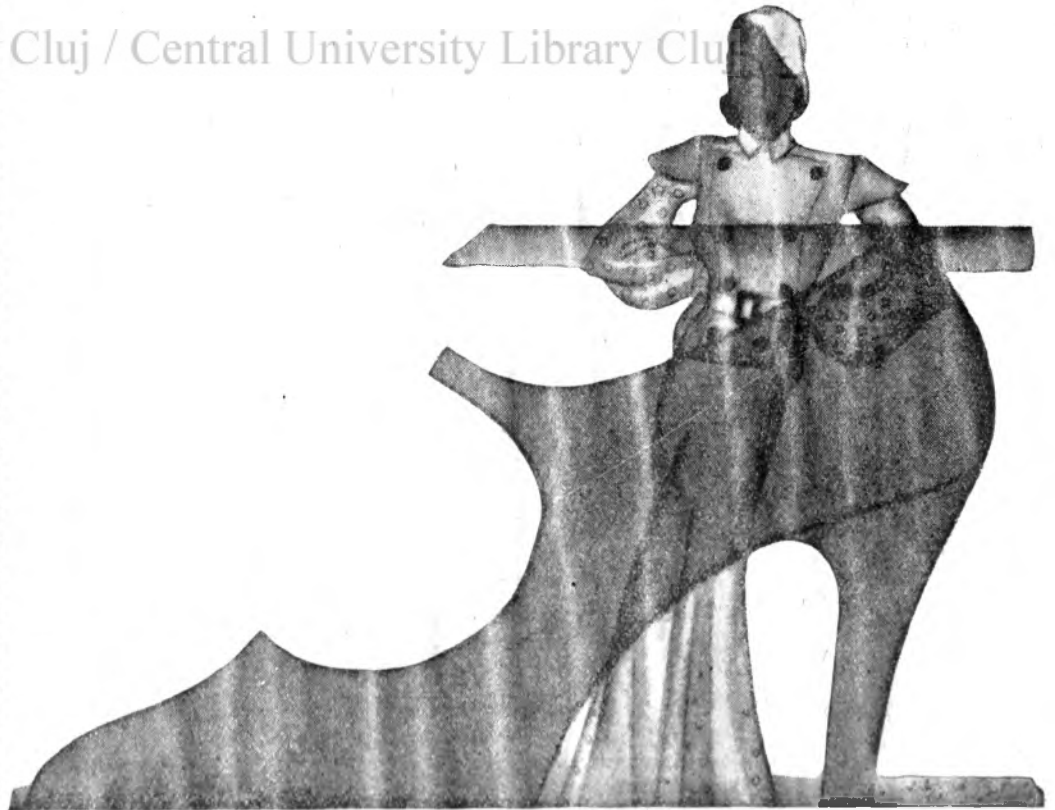
GOLNHOFFER J., Brașov

Prundul Rozelor No. 2.

Abonamentul pe un an
Előfizetés egy évre 120L.
Abonament auf ein Jahr

Pentru întreprinderii
Vállalatoknak 1000L.
Für Unternehmung.

Revista oficială a Asociației Meseriașilor de Incălțăminte din Transilvania, Banat, Crișan și Maramureș.

Az Erdélyi, Bánát-, Körösvidék és Máramarosi Lábbelkészítők Szövetségének Hivatalos-Lapja.

Fachblatt des Siebenbürger, Banater, Kreischer und Maramurescher Schumacher-Verbandes.

INTREPRINDERILE Grigore Alexandrescu S. A.

FABRICĂ DE PIELĂRIE București V., Splaiul Unirii 96.

Produse recunoscute de calitate superioară.

Adresa telegrafică: „GRALEX” București.

DEPOZITE: Cluj: Magazinul Ede Simon, Str. St. O. Iosif No. 1.
Arad: Magazinul A. Schwarz & Co. B.-dul Reg. Maria 17.
Cernăuți: Magazinul Iacob Rösler & Fii, Str. Gen. Zadic 6.
Chișinău: Magazinul Pielărie Folb, Str. Piața Nouă 226.

Grigore Alexandrescu

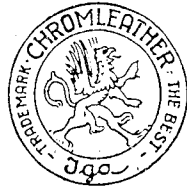
BCU Cluj MÜVEK R. T. Library Cluj

BŐRGYÁRAI, București V., Splaiul Unirii 96.

Gyártmányai elismerten a legjobb minőségűek.

Sürgöncim: „GRALEX” București.

LERAKATOK: Cluj: Ede Simon raktára, Str. St. O. Iosif. No. 1.
Arad: A. Schwartz & Co. raktára, B.-dul Regina Maria 17.
Cernăuți: Jacob Rösler és Fiai, Str. Gen. Zadic 6.
Chișinău: Folb börkereskedés, Str. Piața Nouă 226.

UNTERNEHMUNG Grigore Alexandrescu A. G.

LEDERWARENFABRIK, București V., Splaiul Unirii 96.

Erzeugnisse von anerkannt bester Qualität.

Telegraphische Adresse: „GRALEX” București.

LAGER: Cluj: Eduard Simon, Str. St. O. Iosif No. 1.
Arad: A. Schwartz & Co., B.-dul Reg. Maria 17.
Cernăuți: J. Rösler u. Söhne, Str. Gen. Zadic 6.
Chișinău: Lederhandlung Folb, Str. Piața Nouă 226.

INCĂLȚĂMINTEA

Revista oficioasă a Asociației Meseriașilor de încălțăminte din Transilvania
Banat, Crișana și Maramureș

Jubileul de zece ani dela Sindicatului de Piele din Brașov.

La 25 August Hala de Mărfuri a Meseriașilor de Piele din Brașov și-a serbat într'un cadru festiv jubileul de zece ani dela înființare. Instituția care s'a înființat în anul 1925, a arătat în decurs de zece ani de zile, că posibilitatea de trai a meseriașilor se bazează numai și numai pe mișcările cooperatiste. În împrejurările economice de azi, sub presiunea forței exagerate a marelui capital, în urma restrângerii înăbușitoare a micii industriei, în mijlocul sporirii esențiale a impozitelor publice, mișcarea cooperatistă este unica barcă de scăpare, cu ajutorul căreia putem să vâslim spre insula siguranței. Omul modest este slab și nepriceput, el nu dispune de atâta forță materială și nici de mijloacele corespunzătoare, cu ajutorul cărora să-și poată conduce într'un port sigur nava sa bătută de furtună, care poate fi salvată numai prin muncă comună și prin străduință comună.

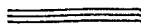
Serbarea jubileului a fost inaugurată printr'o adunarea generală festivă, în cursul căreia D-nul președinte Dánér Ludovic a făcut o expunere amănunțită asupra activității celor zece ani. Numai cu multă muncă și oboseală, cu o răspundere mare și cu multă grijă a succes să ajungem la ziua de astăzi, a spus D-nul Dánér, dar se și văd rezultatele străduințelor noastre, cu toate că din toate părțile am fost expuși unor primejdii permanente. Oameni mici au pus bazele acestei instituții, luându-și dela gură bănișorii, dar astăzi această instituție este sprijinul și izvorul de putere al întregii societăți a meseriașilor de încălțăminte din Brașov.

Apoi D-nul Dánér Ludovic a făcut cunoscut numele acelor cari au luat parte la înființarea întreprinderii și a arătat cari au fost avantajile de cari s'au bucurat membrii Sindicatului de Piele. În decursul celor zece ani instituția a avut o circulație de peste cincizeci de milioane Lei, așa încât folosul acestei circulații a revenit în favoarea meseriașilor. Președintele a mai expus programul de viitor, în cadrele căruia dorește să realizeze instituția de producție de mărfuri, precum și secția valorificării. Între dispozițiunile cele mai noi ale halei de mărfuri se numără și faptul că de aci încolo familiile membrului decedat vor primi, cu ocazia morții, un ajutor, într'o sumă mai mare.

După cuvântarea de deschidere, D-nul Golnhoffer Iosif, secretar face un raport amănunțit și amplu, apoi propune să se uducă mulțumiri protocolare de către adunarea generală jubiliară, pentru meritele președintelui corporației meseriașilor și deputat în Cameră, D-nul Szabó Béni, apoi jurisconsultului D-lui Dr. Szele Béla, președintelui asociației D-lui Dánér Ludovic, precum și direcțiunii și funcționarilor.

După aceea președintele a citit scrisoarea de felicitare a D-lui Szabó Béni, aflator în străinătate, prin care dorește o muncă spornică și pentru viitor. În decursul sulturilor D-nul Dr. Szele Béla avocat, Kovács Ludovic preot unitar, Csia Pál preot reformat, delegatul „Agisului”, Csákány Balázs delegat al Corporației meseriașilor, Jakab Ioan și Grimm Iosif în numele măestrilor tâmplari, iar Tellmann Béla în numele croitorilor de bărbați și de dame, au adus și ei cu toții salutarile și felicitările lor. După adunarea generală festivă, direcțiunea Asociației a sărbătorit jubileul și printr'un banchet comun.

Noi, cari suntem foaia oficioasă a asociației, nădejduim, că pilda meseriașilor de piele din Brașov va avea un efect binefăcător asupra tuturor tovarășilor noștri din celelalte orașe ale țării și în sfârșit va sosi timpul când meseriașii se vor trezi la conștiința de sine, în toate părțile și vor începe munca adevărată de organizare.

NOUA METODA DE LUSTRUIT.

Lustrul asemănător lacului.

O bucată de pânză veche, moale, se înfășoară pe degetul arătător în așa fel, încât să nu prezinte increșturi ungându-se bine pantoful cu Schmoll. Se inmoaie apoi în apă, până când este bine umezită și se va freca mai întâi vârful pantofilor. Apoi se inmoaie pe SCHMOLLPASTA, luăm pe cârpă foarte puțină cremă și frecăm iar vârful pantofilor, descriind întâia dată cercuri mai apăsate. Lustrul care dispare pe moment va respire imediat și devine tot mai strălucitor, pe măsură ce descriem mai multe cercuri, **tot mai ușor.**

Schimbăm apoi cârpa, umezind-o pe altă parte și frecând foarte ușor fără cremă, până când încălțăminte din piele obișnuită nu se mai deosebește de încălțăminte de lac.

În scris acest procedeu pare foarte complicat, dar pus în practică el se dovedește atât de simplu, încât pentru a-l învăța este de ajuns o singură încercare.

Ghetele noi și în special încălțăminte în culori deschise se vor curăți în acest fel înainte de a fi purtate prima dată, spre a împiedeca pătarea pielii.

Cine jertfește săptămânal un sfert de oră pentru a-și îngriji astfel încălțăminte, necesită în celelalte zile doar 2—3 minute spre a obține un lucru admirabil, cu ajutorul unui strat foarte subțire de SCHMOLLPASTA și nu va mai întrebuința altceva.

Doamne și Domni cari ați văzut și încercat această nouă metodă, lăsați ca servitoarea să vă curățe încălțăminte numai de praf și noroiu iar lustrul dați-l Dv. singuri și veți simți ziua întreagă cea mai mare mulțumire având încălțăminte Dv. frumos lustruită.

Grație acestei metode noi, nu mai rămâne pe suprafața ghetei nici un rest de cremă, deoarece pasta se presează în porii pielii, iar cea care rămâne este absorbită de cârpa pentru lustruit: lucru de mare însemnătate mai ales pentru doamne, cari nu-și mai murdăresc ciorapii. Încălțăminte astfel lustruită este întotdeauna uscată la pipăit, nu lasă apa să pătrundă în piele și nu lasă praful să se lipească de ea.

Încălțăminte lustruită întotdeauna cu SCHMOLLPASTA și întinsă zilnic pe calapoade își păstrează încontinua forma impecabilă, mărindu-și timpul de durată și realizând astfel economii mari.

Schmollpasta îngrijește pielea, strălucește admirabil în câteva secunde!

Așemenea încălțăminte se pot îngriji cu SCHMOLLPASTA toate mobilele, gențile, geamantanele, de piele, precum și cărțile de joc, la cari veți întrebuința culoarea albă.

Un exemplu edificator.

Cetim într'un ziar politic cotidian, că lui Cosma Victor, măestru pantofar din Cluj, i s'a luat, în schimbul impozitelor, mașina de cusut „Singer”. Cosma cum-părase mașina cu 14 mii Lei dela firma Singer, cu plata în rate de 70 Lei săptămânal, achitând până acum 6000 Lei. Conform contractului de vânzare însă până atunci până când mașina nu va fi fost pe deplin achitată, ea rămâne în proprietatea firmei Singer, așa încât executorul impozitelor nu ar fi fost în drept să pună mâna pe mașină. În ciuda legii însă, mașina totuși a fost transportată la Administrația Financiară. A doua zi Cosma s'a dus la secția competentă spre a se interesa de mașina sa și spre marea sa mirare a aflat, că ea a și fost vândută în licitație, cumpărând-o firma Singer. A alergat la biroul firmei, unde i s'a comunicat, că i se restituie mașina pe prețul de 3.500 Lei, căci firma a cumpărat-o pe acest preț dela Percepție. Dar cu ce să-și câștige banii, dacă nu are mașină?

Acest caz lămurește mai bine decât orice starea desperată a meseriașilor de piele. Dacă Clujul ar avea o organizație puternică de meseriași de piele, sau un sindicat, nu s'ar întâmpla un astfel de caz, căci sindicatul i-ar ajuta pe colegii noștri din necaz, cel puțin în aceste cazuri mai mărunte.

Informațiuni

Și în Făgăraș meseriașii fac o asociație. Conform raportului ce ne-a sosit din Făgăraș, și meseriașii din Făgăraș au început munca pt. organizarea asociației, care face frumoase progrese. După presemnele de până acum, întreprinderea se și deschide în timpul cel mai scurt.

Marea acțiune de reclamă a fabricii Palma. În industria din România este fără păreche acea acțiune de reclamă, cu care fabricile de tălpi de cauciuc și de tocuri, Palma au surprins în cursul acestui an pe micii industriași. Fabrica Palma a dăruit fiecărui mic industriaș câte o tablă de firmă, frumos executată, voind astfel să dovedească faptul, că scopurile ei corăspund și se onesc cu scopurile micii industriei deoarece talpa de cauciuc și tocul de cauciuc le bat pe ghete micii meseriașii. Această acțiune cu ajutorul tablelor a însemnat o binecuvântare mai cu seamă pentru acei săraci mici meseriași, cari nu au avut nici măcar atâția bani, ca să-și facă o tablă de firmă. Dacă fiecare fabrică ar trata chestiunea micilor meseriași cu o astfel de înțelegere și binevoință, necazurile s'ar putea înlătura cu mult mai iute și lucrurile ar ajunge mai

ușor în făgașul lor normal. Noi, ca conducători ai asociației pantofarilor, mulțumim special, în numele meseriașilor noștri, direcțiunii fabricii, pentru această costisitoare acțiune de reclamă.

Cooperația de piele din Brașov înființează o secție pentru valorificarea mărfurilor gata. Direcțiunea Halei de mărfuri a meseriașilor de piele din Brașov a hotărît ca în curând să înființeze și secția pentru producția mărfurilor, care se va ocupa mai ales cu vânzarea unitară a lucrărilor pentru piață. Direcțiunea elaborează acum statutele. Această inovație va oferi membrilor asociației o sumedenie de avantajii: centrala va accepta munca sa pe un preț unitar și se va îngriji de valorificarea ei, așa încât meseriașul va economisi o grămadă de timp, căci nu va trebui să meargă la târg și pe de altă parte va putea conta în orice împrejurări și cu certitudine la valorificarea muncii sale; va fi scutit de enormele taxe pentru automobil și transporturi și nu va fi silit să cheltuiască pentru târguri nesigure. Dacă această idee a direcțiunii se va realiza în toate privințele, atunci meseriașii de piele din Brașov vor fi făcut din nou un mare pas înainte, în spre scopul final: unirea și organizarea lor.

Greva muncitorilor cismari. După stările cari sosesc din toate părțile țării, cu începerea sezonului de toamnă, și muncitorimea și-a început acțiunea pentru sporirea plății, ceea-ce va duce probabil la urcarea în mare măsură a prețurilor mărfurilor confecționate. Muncitorimea din Brașov și-a înaintat pretenziunile în cursul acestei luni la Camera de Muncă, care în scurt timp va fixa ziua desbaterii. Muncitorimea din Brașov urca să obțină o sporime de 30%, ceea-ce ar însemna, ca marfa confecționată să se urce cu 50 de procente, pentru deodată cu plățile muncii se urcă și diferitele taxe.

FABRICA DE PIELĂRIE FINĂ A FIRMEI

FRĂȚII

SCHLOSSER

S. A. P. COMERTUL CU PRODUSE BRUTE
TIMIȘOARA II, St. VLAD. DELAMARINA 18

Adresa Telegrafică: SAGAL. — Telef.: 20-19

SPECIALITĂȚI:

SAGAL-BOXURI negru și colorat
SAGAL-NUBUC alb
SAGAL-NACO în orice culoare
SAGAL-CHEVREAUX DE CAL
SAGAL-CHEVRETTE în orice culoare
SAGAL-NAPPA pentru haine de piele
SAGAL-CROCO
MESINI, ANTILOPE

A Brassói Bőrszövetkezet tiz éves jubileuma.

Augusztus 25-én tartotta meg a Brassói Bőriparosok Árucarnoka fennállásának tiz éves évfordulóját ünnepélyes keretek között. Az intézet, mely 1925-ben alakult, tiz hosszú esztendőn keresztül megmutatta, hogy a kisiparosság egyetlen életlehetősége csakis a szövetkezeti mozgalmakon keresztül lehetséges. A mai gazdasági viszonyok, a nagytőke tulhajtott ereje, a kisipar végzetes visszaszorulása, a közterhek nagymérvű emelkedése között ez az egyetlen mentőcsolnak, melyen kivezethetünk a biztonság szigetére. A kisember önmagában gyenge és tudatlan, nem rendelkezik kellő anyagi erővel, sem a kellő műszerekkel, melyeknek segítségével biztos kikötőbe vezethetné a viharoktól megtépett hajóját. Csak közös munka és közös erőfeszítés mentheti meg.

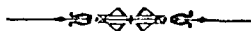
A jubileumi ünnepséget diszközgyűlés vezette be, melynek folyamán Dánér Lajos elnök hosszú beszámolóban ismertette az intézet tiz éves történetét. Sok munkával és fáradtsággal, sok felelősséggel és gonddal sikerült csak elérkezni a mai napig — mondotta Dánér Lajos — de munkánknak és erőfeszítéseinknek meg is van a látszata, habár minden oldalról állandó veszedelemnek voltunk kitéve. Kisemberek alapították ezt az üzletet százujtól megvont fillérekből, de ma ez az intézet támasza és erőforrása az egész brassói bőriparostársadalomnak.

Ezekután Dánér Lajos ismertette azoknak névsorát, akik részt vettek az üzlet megalakításában s rámutatott arra, hogy milyen előnyökhöz juttatta a bőrszövetkezet állandó és kitartó tagjait. Az üzlet tiz év leforgása alatt több, mint ötven millió forgalmat csinált s ennek a forgalomnak hasznát az iparosság látta. Az elnök ismertette jövőendő programját is, melynek keretében meg akarja valósítani az árutermelő-intézetet, valamint az értékesítő-osztályt. Az árucarnok legújabb intézkedései közé tartozik az is, hogy ezután a tagok családjának elhalálozásuk alkalmával nagyobb összegű segílyt juttat.

Az elnöki megnyitó után Golnhoffer József titkár részletes és mindenre kiterjedő jelentést tett, majd indítványozta, hogy a szövetkezet és a szövetség érdekében kifejtett munkásságuk elismeréséért Szabó Béni ipartestületi elnöknek, országgyűlési képviselőnek, Dr. Szele Béla jogtanácsosnak, Dánér Lajos szövetségi elnöknek, valamint az igazgatóságnak és alkalmazottaknak szavazzon jegyzőkönyvi köszönetet a diszközgyűlés.

Ezekután az elnök felolvasta a külföldön tartózkodó Szabó Béni üdvözlő levelét, amelyben sikeres munkát kíván a további időkre is. Az üdvözlések során Szele Béla dr. ügyvéd, Kovács Lajos unitárius lelkész, Csia Pál református lelkész, Csákány Balázs az ipartestület, Jakab János és Grimm József az asztalosmesterek nevében, Tellmann Béla a férfi és női szabók nevében beszéltek. A diszközgyűlés után a Szövetkezet igazgatósága közös ebéddel tette még ünnepélyesebbé a napot.

Mi, — mint szövetségi hivatalos lap, reméljük, hogy a brassói bőriparosok példája serkentőleg fog hatni az ország más városaiban élő szaktársainkra is s végre elérkezik az az idő, amikor a kisiparosság öntudatra ébredve mindenütt megkezdi szervezkedési munkáját.

A helyes cipőápolás.

Elsősorban is a cipőket jól megtisztítjuk. Igen ajánlatos a cipőket a tisztítás előtt sámfára huzni, mivel így azok nemcsak jobban megtisztíthatók, hanem sokkal szebben kifényesíthetők.

Ezután a cipőket elegendő mennyiségű „SCHMOLLPASZTÁVAL” kenjük be. A finomabb cipőknél, különösképpen a nőcipőknél egy puha rongy darabbal annyi „SCHMOLLPASZTÁT” rakunk a bőrre, hogy a cipők bedörzsölés után ugyiszólván pasztával legyenek lemosva; ami által az esetleges karcolások is eltüntethetők. A durvább cipőknél a bekenéshez használhatjuk a kenőkefét is. Ez azonban a visszamaradó krém részecskék folytán igen hamar megkeményedik és ennek következtében gyakran kell benzinben avagy meleg vízzel és szappannal tisztítani, mert ellenesetben a megkeményedett kefeszőrzet a bőrt összekarcolja. A tisztításra használt rongy darabkát is gyakran kell kimosni.

Bedörzsölés után megkezdjük a fényesítést azon a cipőn, amelyik előbb lett pasztával bekenve. Ez úgy történik, hogy előbb egy nagyon puha és hosszuszőrű fényesítőkefével erősen keféljük a cipőket. Miután a cipők szépen fénylenek a bőrre újból egy lehellekvékony „Schmollpaszta” réteget kenünk. Azután egy puha flanelldarab segítségével a cipőbőrt oly módon kezdjük fényesíteni, hogy a bőrön a rongydarabkával először erősebben, majd mind gyengébben kis köröcskéket írunk le, mindaddig, míg a cipő ismét szépen fénylik és a bőr száraz tapintatu lesz. És most jön a

ragyogó fényü politurozás,

Egy használt és nagyon puha lendarabkát ujjainkra gyürödésmentesen felcsavarunk és azt vízben jól megnedvesítjük. Ezen nedves rongydarabbal először is a cipőorrát kenjük be. Azután a ronggyal becsavart ujjainkat egy kevés „Schmollpasztába” mártjuk és a cipőorrát erős nyomással köröket képezve, bedörzsöljük. A pillanatnyilag eltűnt fény: rövid időn belül újra előtűnik és ha minél gyengébben írjuk le a köröket, annál mélyebb, ragyogóbb lesz. Ezután a rongydarab helyét megváltoztatjuk és egy tiszta helyen gyengén bemártjuk a vízbe, hogy az kevésbé nedves legyen, majd a cipőt paszta nélkül nagyon finoman

addig fényesítjük, míg a bőr lakkhoz hasonló ragyogó fényt nem kap. Leírva ezen eljárás egész komplikálnak tűnik, azonban annyira egyszerű, hogy az első kísérlet után — természetesen a fenti utasításokat figyelembe véve, — egyszer és mindenkorra el-sajátítható.

Új cipőket már a kezdettől, — tehát az első viseléstől, — fogva feltétlenül ezen eljárás szerint kell ápolni; különösképpen a világos cipőket, hogy ne kaphassanak foltokat.

Aki cipőit ezen módon egyszer gondosan ápolja és erre egy negyedórát áldoz, a naponkénti tisztításnál a Schmollpasztának csak egyizbeni felkenése után már 2—3 percen belül olyan pompásan fénylő cipői lesznek, hogy többé „Schmollpasztán” kívül sohasem fog más cipőkrémet használni.

Azok a hölgyek és urak, kik ezen tisztítási metódust látták és kipróbálták, cipőiket a cselédségtől csak a piszoktól takarítatják meg miután azok maguktól annyira fénylenek, hogy szépen ápoltságban egész nap örömlük telik.

Ezen tisztítási eljárás következtében a cipőn egyáltalán nem marad vissza felesleges paszta, hanem vagy a bőr porusaiba huzódik, vagy a tisztítórongy veszi fel, ami különösképpen a nőcipőknél fontos, hogy a harisnyák bepiszkolódása elkerülhető legyen.

Fentjelzett módon ápoltságú cipők: mindig száraz tapintatuak, soha sincsenek összekarcolva, nem engednek a bőrbe vizet behatolni és emellett a por és piszok nem ragad rájuk.

A „SCHMOLLPASZTÁVAL” ápoltságú és naponta sámfázott cipők sohasem veszítik el szép formájukat, hajlékonyságukat, eredeti színüket, minek következtében sokkal tovább tartanak; tehát sok pénzt takaríthatunk meg.

A „SCHMOLLPASZTA” ragyog és ápol!

A „SCHMOLLPASZTÁVAL” a cipőkhöz hasonlóan ápolhatunk: bőrbutorokat, bőrtáskákat, bőrdöket, irattáskákat, zsebtárcákat stb. stb. bőrből készült tárgyakat.

Fehér „Schmollpasztával” játékkártyákat is igen szépen tisztíthatunk.

Az ipari racionalizálás — orvosi szempontból.

A racionalizálás jegyében áll az egész világ. Racionalizálják a hivatali ügyvitelt, a társadalmi szervezkedést, az ipari munkát, a kereskedelmet, sőt még a háztartást is. A racionalizálás világmozgalom, mely az utóbbi években az élet minden terén érvényesül. Mi hát voltaképpen a racionalizálás? A racionalizálás jelenti azt a törekvést és annak szolgálatában állított minden eljárást, aminek révén bármilyen munka folyamán a munkateljesítmény fokozódik, az anyagvesztés és munkaerő pazarlása pedig a minimumra csökken.

A munka elvégzésében ugyanis évszázadok folyamán sem történtek lényeges változások. Természetes tehát, hogy most sor került a munka racionalizálására is; az üzemekben folytatott tanulmányok alapján más, az addig megszokottól eltérő munkamódot irtak elő a munkásoknak és másként szabályozták az egyes munkáscsoportok összedolgozását is.

A Taylor-rendszer.

Taylor volt a legelső, aki nagyszabású tanulmányokat végzett a munka kiviteléről és hozzáfogott a munkaeljárások megreformálásához. Taylor már mint munkás, alaposan megismerte a szokásos műhelymunkák kivitelét. Megfigyelései alapján észrevette, hogy a munkások a nehéz munka közben szükséges pihenőket rendszertelenül osztják be a munkaidőbe, másrészt, hogy a munka végzés közben sok olyan mozdulatot végeznek, a melyek lassúak és fölöslegesek. Első teendője az volt, hogy a munkaidőt és a pihenési időt szabályozza. Már ezen időbeosztás révén is nagymértékben tudta emelni a munkateljesítményt, anélkül, hogy a munkások jobban elláradtak volna, mint a régi beosztás szerint. A következő lépés a munkához szükséges mozdulatok megrostálása volt.

Megfigyelte, hogy a legügyesebb munkások milyen mozdulatokat végeznek és megmérte stopperórával a mozdulatok kiviteléhez szükséges időt. A munkamódot is nagymértékben módosította; a munkások csak a lényeges munkát végezték, az anyag odaszállításáról, a kész termékek elviteléről külön segédmunkások gondoskodtak, ugyancsak a munkaeszközök rendbentartásáról is, stb. A munkások érdeklődésének felkeltésére pedig külön jutalmakkal buzdította a serényebeket.

A Taylor-rendszer azonban nem számolt az emberi szervezet felépítésével és szerkezeti sajátjaival. Nem vette figyelembe, hogy ezek az előírt leggyorsabb mozdulatok megfelelnek-e az emberi testrészek rendes használatának; ha ugyanis ezek a mozdulatok szokatlanok és ennek folytán a szervezetre nézve

alkalmatlanok, akkor a fáradságérzés sokkal nagyobb mértékben jelentkezik a munkánál. Azonkívül a Taylor-rendszer voltaképpen csak a régi munkamód megtartása mellett javította az emberi munkát.

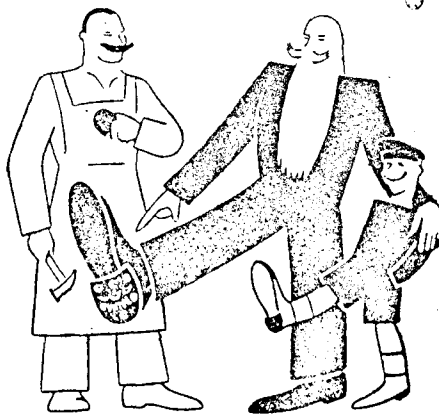
Ford és Bedaux.

A ma használatban levő munkaracionalizálási módszerek a munkát apró részletekre bontják fel, minek folytán a munkavégzés egyszerű mozdulatok kiviteléből áll. A mozdulatot, amellyel a munkás elvégzi a munkát, nem írják elő, helyette azonban azt az időt szabják meg, amelyen belül a munkás a munkát keresztülvinni köteles. Minden egyes munkamozdulatot más-más munkás végez és egy munkás mindig ugyanazt a munkát vagyis ugyanazt a munkamozdulatot műveli.

A munkatárgy tovaszállítására legtöbbször a futószallagot alkalmazzák, amely vagy egyszerű szállítóeszközként szerepel, vagy pedig a munkások a munkát rajta végzik el anélkül, hogy a munkatárgyat a futószallagról levennék. Ebben az esetben a futószallag meghatározott sebességgel halad tova.

A futószallag mellett a munkások és munkaeszközök olyan sorrendben vannak elhelyezve, a mely megfelel az egymásután következő munkamozzanatoknak. A szükséges alkatrészek, anyagok külön szállítatnak a futószallag mellett a dolgozó munkásokhoz. Ennek a folyamatos munkának megvalósítója Ford volt és róla „fordizmus“-nak is nevezik. Ford több bérosztályt állapított meg és a szorgalmasabbnak nagyobb bért adott; részben a gyár érdekeltjeivé tette őket olyan módon, hogy részvényeket juttatott nekik és a nyereségben részesítette őket.

MIUTÁN OLY SOKÁ TARTOTT

KÉRÜNK UJBÓL

PALMA

SARKOT

Minden racionalizálási kísérlet ezeken az alapokon a munka minőségéhez és az egyéb adott körülményekhez idomulva épül fel. Ilyen módon végzik a racionalizálást az újabban sokat emlegetett Bedaux-rendszer szerint is. Külön erre a célra képzett mérnökök megállapítják azt a munkamennyiséget, amelyet az átlagmunkás el tud végezni; a időegység (egy perc) alatt végzett munka a Bedaux-egység. (Jele B.) A munkás köteles munkaideje alatt bizonyos mennyiségű B-munkaegységet elvégezni.

Az eredmény megszabásánál figyelembe veszik az időközben beálló elfáradás okozta eredménycsökkenést. A kötelezően felül végzett munkáért külön jutalom jár, a bérrendszer tehát a munkást fokozott tevékenységre serkenti.

Amit rosszul mér a stopper-óra.

Befolyásolja-e a racionalizálás a munkások egészségét és ha igen, milyen mértékben? — ez a fontos kérdés merül fel a racionalizálás megítélésénél. Eldöntése igen fontos, mert ha káros hatások tapasztalhatók, akkor a racionalizálás mai formája nem engedhető meg.

Hibás lehet a megkivánt munkateljesítménynek, a munkasebességnek a megállapítása. A munka elvégzésének idejét a munkások megfigyelésének alapján stopper-órával mérik. Ez az eljárás azonban anynyiban nem megfelelő, hogy a megfigyelés alatt a munkások mindig gyorsabban — kísérletek szerint a rendesnél kétszer-háromszor gyorsabban! — dolgoznak, még akkor is, ha külön figyelmeztetik őket arra, hogy csak a szokásos sebességgel végezzék munkájukat. Az időmérésekkel könnyű visszaélni és olyan teljesítményt k'sajtolni a munkásokból, ami nem felel meg a közepesen dolgozó ember teljesítményének.

Ideges megbetegedések, elfáradás, a negyvenedik év, mint korhatár.

A racionalizált munkamenetnél a munkások mindig csak egyfajta munkát végeznek, tehát mindig ugyanazokat a mozdulatokat ismétlik. Igaz, hogy ilyen módon hihetetlen ügyességre tesznek szert és a munkát rövid idő alatt tudják elvégezni, az állandó mozdulatismétlés azonban a gyakran használt szervek elfáradására fog vezetni, főleg abban az esetben, ha még a munka kivitelének ideje is meg van szabva.

A fokozottan igénybe vett szervek ellenállóereje

megcsökken; fertőzések, idegmérgek, könnyebben támadják meg őket. Az egész szervezet tuleröltetése pedig maga után vonja a krónikus elfáradást.

A régebbi statisztikai adatok szerint a munkások teljesítőképesége a negyvenedik év körül csökken; az idősebb munkások tehát nem fogják birni a racionalizált munkatempót. Ezt látják a munkaadók is, akik iparkodnak fiatal munkaerőre szert tenni. Ezt igen jól igazolja az, hogy Amerikában a negyven év fölötti munkás nagyon nehezen tud alkalmazást találni, vagy hogy például a csehországi Bata üzemekben a munkások 55%-a huszonegy éven alul volt. (1930 előtti statisztika szerint). Am a munkásoknak ez a fiatal része is, amely sokszor becsvágyból és sportból szinte hihetetlen teljesítményeket produkál, nem tud hosszabb ideig megmaradni a racionalizált üzemekben. A Bata-üzemekben 1927-ben a munkások 30 százaléka távozott s hasonlóképen állandóan nagy a munkásváltozás a Ford-gyárakban is.

Orvosi megfigyelés és adatgyűjtés.

A racionalizálásnál tekintetben kell vennünk szellemi tényezőket is. A munkásoknak örömet kell találnia a munkában; az a munka ér a legtöbbet, amin szeretettel dolgozunk. Már pedig a racionalizálás bizonyos fokú kényszert jelent, ami ellenszenvet vált ki és a munkakészség csökkenését okozza. A racionalizálás már csak azért is ellenszenves a munkás előtt, mert szaporítja s magával hozza a munkavégzés teljes felaprózását, ennek következménye egyrészt, hogy a munka egyhanguvá válik, mert minden munkás csak egyféle munkamozdulatot végez, másrészt hogy a munkásnak semmi különösebb szellemi tevékenységet nem kell kifejtenie. Az egyhangu munka nem köti le a munkás figyelmét, külön szellemi megteröltetésbe kerül a figyelem központosítása a munkára.

Az ipari munka racionalizálása, mint a fentiekből láthattuk, károsan hathat a munkások egészségére, növelheti a foglalkozási betegségek számát, csökkentheti a szervezet ellenállóképeségét és így szabad utat enged egyéb betegségeknek, a tuleröltetés pedig korai megrokkantást okozhat, szellemi téren is kedvezőtlen hatása és növelheti a balesetek számát. Ennek az állapotnak a bekövetkezését mindenáron el kell kerülni és ha másképp nem megy, az államhatalomnak kell beavatkoznia. A munkamenet megszabásában az orvosi tanácsot is figyelembe kell

COLECTIV S. A. COMERCIALA
Cluj, Calea Regele Ferdinand 7.
Telefon 5—35.

Rauton

hócipők egyedárusítója
Erdély és Bánát területén.

venni. Csak a technikus, az orvos és a szociálpolitikus együttes működésével lehet végrehajtani a racionalizálást.

A munkásokat időközönként orvosi felülvizsgálatnak kell alávetni, mert a fokozatosan fellépő szerkezeti elváltozásokat csak ilyen módon lehet idejekorán észrevenni. Az adatgyűjtést megkönnyítené, ha a munkás első munkábalépésekor egészségügyi könyvecskét kapna, amelybe bevezetnék alkati adatait, végzett munkáját, betegségeit és az időközbeni orvosi vizsgálatok eredményeit.

Az erdélyi ipari céhek élete.

Írta: Dr. VERESS ENDRE.

(Folytatás.)

De nemcsak ezt kívánta meg a céhszabály, hanem a legényeknek még a bizonyítványokat is fel kellett mutassák. Evégből szükség volt a keresztlevélre, mert a céh csak azokat vette fel tagjai sorába, akik „tisztességbeli ágyból, azaz mind atyától s mind anyától jámbor és tisztességbeli személyektől született és nemzettetett legyen” Ezenkívül be kellett mutatassa tanuló levelét, vándorkönyvét és erkölcsi bizonyítványát. S ha mindezek az irások rendben voltak, akkor a városi magisztrátustól meg kellett szerezze a polgári jogokat, majd remeket csinált s végül pedig két mesterebédet tartozott adni. Az egyik mesterebédet a remekeléskor a céhbe való felvételkor, a másikat pedig egy év leteltével adta.

A remekelés alkalmával bizonyos illetékeket is tartoztak lefizetni a céh pénztárába, amely illeték a körülményekhez képest változott, de rendszeren 6 és 30 forint között volt és ezt az illetéket viaszpénznek hívták.

A viaszpénz birság is volt, amelyből a céhek külön vagy közös oltáiraikon gyertyáról gondoskodtak.

Jellemző volt a céhnek ama intézkedése is, hogy a remekelést megelőzőleg a legényeknek szigorúan tilos volt a nősülés, és aki ezt megszegte, szigorú büntetést mértek rá, amely összeg 6 és 10 forintok között váltakozott. De a korai házasság idővel mind gyakoribb és gyakoribb lett, mert házasságuk révén a legények egy kis pénzre is tettek szert és így a „remek illetéket” könnyebben be tudták fizetni. 1659-ben a kolozsvári szabó céhnél remekezett négy legény közül kettő, 1662-ben és 1664-ben mindenik házas volt, 1665-ben pedig hat jelentkező közül csak egy volt nőlen.

A remekmunka készítése abból állott, hogy a legények kifogástalan munkát kellett készítsenek, amit a mesterek a legszigorúbb bírálatnak vetettek alá. A remekelő legényeknek azt a munkát kellett elvégezniök, amit a céhmesterek kijelöltek, így például a suszterlegények „két pár sarut”. Az elkészítendő remek mű a következőleg volt meghatározva: „az egyik

pár fekete viasszal megfényesített és tödzéssel keményen megvarratott, a másik pár könnyű magas fejfel. Továbbá egy pár férfi és egy pár asszonyi Embernek való Selyemcipő és egy pár Paputsnak készítése rendeltessék”.

A szabó céhszabályzat a következőképpen rendelkezett: „ha valamely szabó a céhbe akarja magát ajánlani, köteles legyen reá, hogy annak előtte mindenféle módu ruhának, a melyeket a céhmesterek eleibe adnak, a formáját az önön kezével megírja (kijárolja) és meg is varrja”.

A remeket önállóan kellett elkészítse a céhmesterek házában rendszeren a két céhmester jelenlétében és felügyelete mellett. A kiszabás pedig az egész céh jelenlétében ment véghez. A munka elkészítése a mesterségek szerint rövidebb vagy hosszabb ideig tartott. Így például egy szabólegény 1686. április 29-én kezdte el remekét és május 5-én fejezte be, tehát hét napig dolgozott rajta. De előfordult az is, mint pl. az asztalos, ötvös, vagy lakatos ipornál, hogy a remek elkészítése két, sőt három hétig is elhuzodott.

Igen ám, de céh uramék sem ültek csak úgy szárazon, amíg a legény remekét készítette, hanem megfelelő lakoma volt, amit persze a legények állottak. Mig a mesterlegény javában izzadt remekével, addig a céhmesterek már amugy igazában lakmároztak. Duskáltak a jobbnál-jobb ételekben és kitünő borok tették élénkké kedélyeiket. Ez azonban csak bevezetése volt a lakomának, mert az igazi áldomás „a mesterasztal” csak egy év mulva következett. Ekkor egy „jó bötsületes ebéd” következett, amely ebédre a bíró uram harmadmagával, a céhmesterek pedig rendszeren feleségükkel jelentek meg. A remekmunka elkészítése után annak felülvizsgálata következett a látómesterek által, amit nagyon szigorúan vettek, Nagyon gyakori volt, hogy a legényt, ha remeke nem felelt meg, egy évre, sőt két-három évre is visszavetették, hogy mesterségét kifogástalanul megtanulja és tudja. Ha pedig kisebb hibákat fedeztek fel a látómesterek, akkor pénzbüntetéseket róttak ki, figyelmeztetve, hogy fogyatekosságukat pótolják. Így például 1659-ben hét forint büntetéssel sujthattak egy ifjút a látómesterek,

Wagner Károly Th.

timárgyára

Hälchiu - Höltövény - Helsdorf

(jud. Braşov)

szállit:

talpat, sport és bélésbőröket

1686-ban Ibrányi Györgynek „ a remekjében való difficultásában esett fogyatkozásért” négy forintot kellett fizetnie.

Ha a remekelés sikerült, következett a legénynek a céhbe való felvétele, vagyis a mesterek sorába való beiktatása, felavatása. Nevét beirták a mesterek lajstromába s ezzel az illető mint „ifjú mester” a „betsületes céh” tagja lett, műhelyét megnyithatta és dolgozhatott, inast és legényt tarthatott.

Ilyen előfeltételek és szigorú követelmények mellett juthatott be a céhbe az a mester, aki négy éven át tanulta szakmáját, mint inas, éveken át mint vándor legény képezte magát és fejlesztette szakmai tudását, hogy a remeket kiállva, igazi kiérdemelt „mestere” lehessen szakmájának.

(Folyt köv.)

Egy példa, melyen okulni kell.

Egyik politikai napilapból olvassuk, hogy Kolozsváron Cosma Viktor cipézmestertől adóhátrálék fejében elvitték a Singer varrógépjét. Cosma a gépet 14 ezer lejért vette heti 70 lejes részsletekre s ezeit 6 ezer lejt törlesztett le belőle. A vételi szerződés értelmében azonban a gép mindaddig, amíg ki nem fizetik, a Singer cég tulajdonát képezi, ennél fogva az adóvégrehajtónak nem állott volna jogában kezdet tenni a gépre. De törvény ide, törvény oda, a Singer varrógép mégis elvándorolt az adóhivatalhoz. Másnap Cosma felment az illetékes osztályhoz, hogy gépe felől érdeklődjön s nagy meglepetésére azt hallotta, hogy azt már el is árverezték s megvette a — Singer-cég. Elszaladt tehát a cég irodájába ahol közölték vele, hogy 3500 lejért visszaadják a gépet, mert a cég ennyiért vásárolta meg az adóhivataltól. De mivel keresse meg a pénzt, ha nincs gépje?

Es az eset mindennél jobban megvilágítja a bőripar kétségbeejtő helyzetét. Ha Kolozsvárnak lenne egy erős bőriparos szervezete, vagy szövetezete, akkor nem adódnék elő ilyen eset, mert a szövetezete — legalább ilyen apróbb esetekben kiségitené a bajból szaktársainkat.

Calapoadela

Iosif NAGY József

kaptafa- és sánfa készítő

BRAȘOV, Strada Lungă No. 124.

HIREK

Szabó Béni kérése a közönséghez. Tekintettel arra, hogy januártól mostanig csaknem kizárólag a képviselői és más tisztségemmel járó teendőkkel foglalkoztam, az összes érdekelt intézményektől szabadságot kérve, 1936. január végéig a szücsüzemem munkálatait fogom irányítani és végezni. Egyedüli kivételt csak a képviselőházban részemre kiosztandó teendők elvégzése fog képezni.

Miután a köztéren való további szerény munkásságom csak úgy lehetséges, hogy a magam és családom megélhetését a szücsüzemem keretében, saját munkásságommal biztosíthatom, igen kérem fenti értesitésem szives tudomásul vételét.

Szabó Béni szücszmester, országgyűlési képviselő.

A Brassói Börszövetkezet készáruértékesítő osztályt alakít. A Brassói bőriparosok árucsernokának igazgatósága elhatározta, hogy rövidesen létrehozza árutermelő osztályát is, mely főleg piaci munkák egységes árusításával fog foglalkozni. Az igazgatóság most dolgozik az alapszabályokon. Az újítás a szövetkezeti tagoknak számos előnyt nyújt: a központ egységes áron beveszi munkáját és gondoskodik értékesítéséről, ennél fogva az iparosság megtakarít egy csomo időt, mert nem kell vásárra járnia, másfelől minden körülmények között és biztosan számíthat munkájának értékesítésére, meg van mentve a horribilis autó és fuvarozási díjaktól s nem lesz kénytelen bizonytalan vásárookra költekezni. Ha az igazgatóság elgondolása minden tekintetben megvalósul, ugy ismét egy hatalmas lépéssel jut Brassó bőriparos társadalma a végcél: a kisiparosság összefogása felé.

A Palma-gyár nagy reklámakciója. A romániai iparban páratlanul áll az a reklámakció, melylyel a Palma gummitalp és sarok-gyárak lepték meg ez év folyamán a kisiparosságot. A Palma-gyár minden kisiparos számára ingyenes, szép kivitelű cégtáblát ajándékozott, ezzel akarván dokumentálni azt, hogy az ő céljai egyeznek a kisipar céljaival, mert a gummitalpat és sarkat a kisiparos szegzi fel a cipőkre. Ez a tábla-akció különösen azon szegény kisiparosoknak jelentett nagy áldást, akiknek még annyi pénzük sem volt, hogy egy cégtáblát csináltassanak maguknak. Ha minden gyár ilyen megértéssel és jóakarattal kezelné a kisiparosság ügyét, sokkal hamarabb meg lehetne szüntetni a bajokat s egészségesebb vérkeringést eredményezne. Mi mint a Lábbelikészítők szövetségének vezetősége iparosságunk nevében külön köszönetet mondunk a gyár vezetőségének ezért a költséges reklámakcióért.

Fogarason is szövetkezetet alapított az iparosság. Fogarásról érkezett tudósításunk szerint az itteni iparosság is megkezdte a szövetkezeti szervezés munkáját, mely szépen halad. Előrelátható jelek szerint az üzlet rövid időn belül meg is nyílik.

A Cipésmunkások sztrájkmozgalma. Az ország minden részéről érkező jelentések szerint az őszi szezonnal megindultával a munkásság is megkezdte béremelő akcióját, mely előreláthatóan a készáru munkásság e hónap folyamán nyújtotta be követelését a munkakamarának, mely rövidesen ki fogja tüzni a tárgyalás idejét. A brassói munkásság 30 százalékos emelést akar elérni, ami azt jelentené, hogy a készáru 50 százalékkal fog emelkedni, mert a munkadíjakkal emelkednek a különböző taxák is.

Szerkesztői üzenetek.

Ortner Arad. Várjuk a szövetkezeti tárgyalásokról szóló tudósítást, valamint amaz ügy elintézéséről ottilétemkor tárgyaltunk.

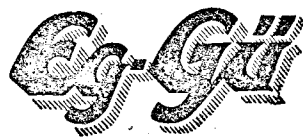
Adoc. Arad. Az orientáció jó s feltétlenül hasznos és üdvös úgy ottani iparosság, mint a szövetéség részére. Sok sikert kívánunk.

Udvarhelyi levelező. Mindenesetre figyelembe vesszük, Az illető gyár jelenleg kétkulacsos politikát üz, s így minden ok meg van arra, hogy óvatosak legyünk. Meglátjuk.

Fogarasi érdeklődő. A szövetségi elnök adott alkalomkor meg fogja látogatni Önöket. Ha az ügy rentabilisnak ígérkezik a közösség szempontjából, megcsináljuk. Addig is folytassák a szervezés munkáját.

Többeknek: magántermészetű panaszokat csak az esetben közölhetünk, ha a tudósítást személyes aláírással és két tanu aláírásával küldik be, lehetőleg az illető város szakosztályi, vagy ipartestületi elnökének megerősítésével. Amíg megfelelő bizonyítékok nem állnak rendelkezésünkre, senkit nem támadhatunk.

Marosvásárhelyi megbízott. Az előfizetéseket nem kaptuk meg. Közelebről felkeressük Önöket, néhány közösen megindítandó akció ügyében. Üdv.

Un mijloc de economie.

Millioni economisesc, îngrijind încălțăminteaa cu renumita pasta Eg-Gü, deoarece necesităm o cantitate foarte mică pentru a obține cel mai perfect lustru fără pete și fără schimbarea culorii. Gheata îngrijită din prima zi cu Eg-Gü are totdeauna o speranță nouă și e ferită contra intemperțiilor. Gheata de toate zilele devine mai mlădioasă, primind apa-reța unei ghețe mai fine. Crema în tuburi este curată, practică, economică, și ultimul rest este proaspăt. Cine întrebuințează Eg-Gü, poartă cele mai frumoase ghețe.

Producătorul singur pentru România: Schlesinger & Co., Eg-Gü Uzina Chimică, Timișoara II.

Ein Tag der Sparsamkeit.

Millionen sparen, denn sie alle pflegen ihre Schuhe mit dem weltbekannten Eg-Gü, wovon die geringste Menge genügt lackähnlichen, dauerhaften Hochglanz zu erzeugen fleckenfrei und ohne Farbenänderung. Vom ersten Tage an nur mit Eg-Gü gepflegte Schuhe behalten ihr frisches Aussehen und sind gegen Witterungseinflüsse geschützt. Ein billiger Alltagsschuh wird veredelt und wirkt, wie ein besserer Schuh. Die Tubenpackung ist sauber, frisch, sparsam, die Creme bleibt bis zum letzten Rest frisch. „Die schönsten Schuhe trägt, wer mit Eg-Gü sie pflegt“.

Alleiniger Hersteller für Rumänien: Schlesinger & Co., Eg-Gü Chemisches Werk, Timișoara II.

A takarékoság utja.

Milliók takarítanak meg pénzt, mert cipőiket a világ-hírű Eg-Gü-vel kezelik, melyből a legcsekélyebb mennyiség ad lakkyszerű tartós tükörfényt foltmentesen, színváltoztatás nélkül. Az első hordástól kezdve csak Eg-Gü-vel kezelt cipők megtartják frissességüket és védve vannak az időjárás kihatásai ellen. Az olcsó köznapi cipő finomabb cipő benyomását kelti. A tubuscomagolás tiszta, praktikus és takarékos, a krém utolsó maradékáig friss marad. Legszebb cipőket az hord, aki azokat Eg-Gü-vel kezeli.

Egyedüli elállítója Románia részére: Schlesinger & Co., Eg-Gü Vegyigár, Timișoara II.

Modern

cipőfelsőrész-gyártást vezettem be,
úgy páros, mint tucat-munkában.
megrendelések legpontosabban teljesítve!

DÁNÉR

BRAȘOV, ȘIRUL INULUI 30 szám.

Zehnjähriges Jubiläum der Kronstädter Ledergewerkschaft.

Am 25. August haben die Ledergewerbetreibenden zwischen feierlichen Kreisen das zehnjährige Jubiläum der Bestehung Ihrer Warenhalle abgehalten. Die Gründung welche im Jahre 1925 entstand, hat durch zehn lange Jahre bewiesen, dass die einzige Lebensmöglichkeit der Kleingewerbetreibenden nur durch die Bewegungen der Genossenschaft möglich ist. Zwischen den heutigen Wirtschaftlichen Verhältnissen, der Überkraft des Grosskapitales, dem endgültigen Zurückdrängen des Kleingewerbes, der grossmässigen Erhöhung der Gemeinlasten ist dieses das einzige Rettungsbot, mit welchem wir auf die Insel der Sicherheit gelangen können. Der Kleinmensch ist in sich selber schwach und unwissend, er verfügt nicht über hinreichende materielle Kraft, weder über hinreichende technische Artikel, mit wessen Hilfe er sein von den Stürmen zerstossenes Schiff in sicheren Hafen führen könnte. Nur gemeinsame Arbeit und gemeinsame Anstrengung könnten es erretten.

Die Jubiläumfeierlichkeiten führte eine Gemeinschaft ein, wobei Ludwig Dánér Vorstand in Langer Rede die zehn jährigen Geschehnisse bekannt gab. Mit viel Arbeit und Mühe, mit vielen Verantwortungen und Sorgen ist es nur gelungen bis zum heutigen Tage zu kommen — sagte Ludwig Dánér — aber an unserer Arbeit und Anstrengung haben wir auch eine zufriedenstellende Übersicht, obwohl wir von jeder Seite Gefahren ausgesetzt waren. Kleinmensch haben dieses Geschäft gegründet, von dem Gelde, was Sie von Ihrem Mund abgespart haben, aber heute ist diese Gründung Stütze und Stärkequelle für die ganzen Kronstädter Ledergewerbetreibenden.

Nach diesem hat Ludwig Dánér den Namensverzeichnis derer bekanntgegeben, welche bei der Gründung des Geschäftes teilgenommen hatten und hat hingewiesen, zu was für Vorteile er die fortwährend aushaltenden Mitglieder gebracht hat. Das Geschäft hat im Ablaufe von zehn Jahren mehr als fünfzig millionen Umsatz gemacht und den nutzen dieses Umsatzes haben die Gewerbetreibenden gesehen. Der Vorstand hat auch das zukünftige Programm des Geschäftes bekannt gegeben, in dessen Umkreis er auch das Warenerzeugungs-Institut, wie auch die Verwertungsklasse verwirklichen will. Nach den neuesten Anordnungen der Warenhalle gehört auch das, dass sie nachher für die Familien der verstorbenen Mitglieder eine grössere Summe als Hilfe anweisen wird.

Nach der Eröffnung des Vorstandes hat Josef Golnhofer, Sekretär teilweise und auf alles Meldungen getan, dann hat er vorgeschlagen, dass die Gemeinversammlung für die anerkannten geleisteten Arbeiten im Interesse der Genossenschaft und Gemeinschaft Szabó Béni Präsidenten der Gewerbekorporation, Landessitzungs-Senator, Dr. Szele Béla Rechtsverwalter, Ludwig Dánér gen. Vorstand, wie auch der Direktion und Angestellten für protokollierten Dank stimmen sollen.

Nach diesem hat der Vorstand den Begrüssungsbrief des sich gegenwärtig im Ausland befindenden Szabó Béni vorgelesen, in welchem er erfolgreiche Arbeit wünscht auch für weitere Zeiten. In der Reihe der Begrüssenden haben Dr. Szele Béla Rechtsanwalt, Ludwig Kovács unitarischer Pfarrer, Paul Csia reformierter Pfarrer, Csákány Balázs die Gewerbekorporation, Johann Jakab und Josef Grimm im Namen der Tischlermeister, Tellmann Béla im Namen der Herrn und Damenschneider gesprochen. Nach der Gemeinversammlung hat die Direktion der Genossenschaft den Tag mit einem gemeinsamen Mittagmahl noch feierlicher gestaltet.

Wir, — als genossenschaftlich amtliches Blatt, hoffen, dass das Beispiel der Kronstädter Ledergewerbetreibenden anspornend für die in anderen Städten des Landes lebende Gewerbekollegen wirken wird und endlich kommt die Zeit, wo die Kleingewerbetreibenden zur Selbsterkenntnis erwachend überall die Organisationsarbeiten anfangen.

Richtige Schuhpflege.

Die Schuhe müssen vor dem Putzen immer gut vom Schmutz befreit werden. Selbstverständlich ist es immer gut, wenn die Schuhe vor dem Reinigen auf einen Leisten gezogen werden, weil sie dadurch nicht nur besser gereinigt, sondern auch viel schöner gegläntzt werden können. Nur trägt man genügend Schmollpasta auf beide Schuhe auf. Bei feinen Schuhen, besonders bei Damenschuhen, wird die Schmollpasta mit einem weichen Lappen so aufgetragen, dass man genügend Pasta in das Leder einreibt und den Schuh sozusagen mit der Paste abwäscht, wodurch auch eventuelle Krusten entfernt werden. Bei größeren Schuhen kann man zum Auftragen auch das Auftragbürstchen benützen. Dieses wird aber von der in den Haaren zurückgebliebenen Pasta sehr bald hart und muss öfter mit Benzin oder heissem Wasser und Seife gereinigt werden, weil das harte Bürstchen ansonsten das Leder verkratzen würde. Auch der Putzlappen muss öfter gewaschen werden.

Ist die Pasta auf diese Weise auf beiden Schuhen aufgetragen, so beginnt man den zuerst mit Pasta bestrichenen Schuh zu glänzen, dann den zweiten. Dies geschieht so, dass man zuerst mit einer langhaarigen sehr weichen Glanzbürste festbürstet. Hat man einen schönen Glanz erreicht, dann trägt man auf beide Schuhe nochmals eine hauchdünne Schichte Schmollpasta auf, nimmt einen weichen Flanelllappen und beginnt damit den Schuh so zu polieren, indem man mit dem Lappen zuerst mit festem Druck, dann immer zarter werdend, kleine Kreise beschreibt, bis der Schuh wieder schön glänzt und sich ganz trocken angreift. Nun kommt die

Hochglanzpolitur.

Ein sehr weicher alter Leinenlappen wird um den rechten Zeigefinger so gewickelt, dass er keine Falten bildet. So dann wird er ins Wasser getaucht bis er gut nass ist. Mit diesem nassen Lappen wird jetzt zuerst die Kappe des Schuhs eingerieben. Sodann taucht man den umwickelten Finger in die Pasta und nimmt ganz wenig davon auf den Lappen, reibt die Kappe zuerst mit festem Druck kreisförmig ein. Der momentan verschwundene Glanz erscheint sehr bald wieder und wird immer intensiver je länger man, immer zarter werdend, Kreise beschreibt.

Nun wechselt man den Lappen, befeuchtet ihn an einer anderen Stelle nur wenig und reibt sehr zart, ohne Pasta, so lange, bis das Leder von einem Lackleder nicht mehr zu unterscheiden ist. Auf dem Papier sieht diese Prozedur sehr kompliziert aus, ist aber derart einfach, dass ein einziger Versuch laut dieser Anleitung für immer genügt.

Neue Schuhe sind vor dem ersten Tragen unbedingt nach dieser Vorschrift zu pflegen, besonders helle Schuhe, damit diese keine Flecke bekommen.

Wer seine Schuhe auf diese Weise einmal in der Woche mit Fürsorge pflegt und dafür eine Viertelstunde opfert, erzielt dann bei täglicher Reinigung und nur einmaligem Auftragen von Schmollpasta, binnen 2 bis 3 Minuten derart prachtvoll glänzende Schuhe, dass er nie mehr eine andere, als Schmollpasta verwenden wird.

Damen und Herren, welche diese Putzart der Schuhe gesehen und versucht haben, lassen sich meistens vom Dienstmädchen ihre Schuhe nur mehr vom groben Schmutz reinigen und glänzen sie dann selbst, wodurch sie den ganzen Tag an den schön gepflegten Schuhen ihre Freude haben.

Durch diese Putzart bleibt auf dem Schuh auch keinerlei überflüssige Pasta zurück, sondern wird dieselbe entweder in die Poren des Leders eingepresst oder von Polierlappen aufgesaugt, was besonders bei Damen sehr wichtig ist, damit sie sich die Strümpfe nicht beschmutzen.

Derart polierte Schuhe greifen sich immer ganz trocken an, haben niemals eine Kruste, lassen weder Wasser in das Leder eindringen, noch bleibt Schmutz und Staub auf demselben haften.

Schuhe, welche dauernd mit Schmollpasta gepflegt und täglich über Leisten gezogen werden, behalten immer ihre schöne Form und Schmiegsamkeit, wodurch auch ihre Lebensdauer verlängert und viel Geld im Jahr erspart wird.

SCHMOLLPASTA pflegt das Leder, glänzt im Nu!

Genau so wie Schuhe, pflegt man mit Schmollpasta auch alle Ledermöbel, Ledertaschen und Lederkoffer, Aktentaschen, Brieftaschen usw. Auch Spielkarten lassen sich mit weisser Schmollpasta wunderbar schön reinigen.

Die Gewerbe-Rationalisierung vom ärztlichen Gesichtspunkte.

Die ganze Welt steht im Zeichen der Rationalisierung. Man rationalisiert die amtlichen Angelegenheiten, die gesellschaftliche Vereinigung, die Gewerbearbeit, den Handel, sogar auch noch den Haushalt. Die Rationalisierung ist Weltbewegung, welche in den letzten Jahren in allen Gebieten des Lebens Gültigkeit findet. Was ist also eigentlich die Rationalisierung? Die Rationalisierung bedeutet das Vorwärtstreben und in dessen Dienst gestelltes jeweiliges Verfahren, auf dessen Basis mehr was für eine laufende Arbeit sich die Arbeitsvervollständigung mässigt, der Materialverlust und Arbeitskräfteverprasselung sinkt aber auf's Minimum.

In der Vollendung der Arbeit nämlich sind Jahrhunderte lang keine gründlichen Änderungen geschehen. Es ist daher natürlich, dass jetzt auch auf die Arbeitsrationalisierung die Reihe kommt: auf Grund in den Betrieben fortgesetzte Studien hat man von den bis jetzt Gewöhnlichen andere Arbeitsmethoden den Arbeitern vorgeschrieben und hat auch das Zusammenarbeiten der einzelnen Arbeitergruppen anderes eingerichtet.

Die Taylor-Methode.

Taylor war der aller Erste, welcher grosszügige Studien verrichtet hat über die Qualität der Arbeit und hat angefangen zur Reformalisierung des Arbeitsvorganges. Taylor hat schon als Arbeiter gründlich die Ausführung der Werkstattarbeiten kennen gelernt. Auf Grund seiner Beobachtungen hat er bemerkt, dass die Arbeiter die nötigen Ruhepausen bei den schweren Arbeiten unregelmässig in die Arbeitszeit einteilen, andererseits, dass sie zwischen der Vollendung der Arbeit viele solche Bewegungen ausüben, die langsam und unnötig sind. Seine erste Arbeit war, dass er die Arbeitszeit und Ruhepausen regeln soll, Schon bei dieser Zeiteinteilung konnte er die Arbeitserzeugung in grossem Masse erhöhen, ohne dem dass die Arbeiter mehr müde geworden wären als bei der ersten Einteilung. Der nächste Schritt war die Einteilung der zur Arbeit nötigen Bewegungen.

Er hat beobachtet, was für Bewegungen die geschicktesten Arbeiter machen und hat mit der Stopperuhr die nötige Zeit zur Ausführung der Bewegung gemessen. Den Arbeitsfortgang hat er auch im grossen Masse geändert; die Arbeiter haben nur die vollkommene Arbeiten verrichtet, zur Hinschaffung des Materiales, zur Wegschaffung der fertigen Waren haben extra Hilfsarbeiter gesorgt, ebenso auch zur in Ordnunghaltung der Arbeitswerkzeuge, u. s. v. Zur Aufweckung der Interessen der Arbeiter aber hat er die flinkeren mit extra Belohnung angespornt.

Die Taylor-Methode hat aber auf die Aufbauung der menschlichen Körperstärke und den Eigentümlichkeiten des Organismus nicht gerechnet. Er hat nicht in Aufmerksamkeit genommen ob diese vorgeschriebene rascheste Bewegungen den menschlichen Körperteilen entsprechen; da doch diese Bewegungen ungewohnt und so aufs Organismus gesehen ungelogen sind, dann erscheint das Gefühl der Ermüdung bei der Arbeit in viel grösserem Masse. Ausserdem hat die Taylor-Methode gerade nur neben der anderen Arbeitsmethode die menschliche Arbeit verbessert.

Ford und Bedaux

Die heute sich im Verkehr befindende Arbeitsrationalismus-Methoden teilen die Arbeit in kleine Teile auf, auf dessen Grund die Arbeitsausführung aus einfachen Bewegungen besteht. Die Bewegung, mit welchem der Arbeiter die Arbeit ausführt, schreibt man nicht vor, statt dessen aber bestimmt man ihm die Zeit, wobei der Arbeiter verpflichtet ist die Arbeit auszuführen. Jede andere Arbeitsbewegung macht ein anderer Arbeiter und ein Arbeiter macht immer nur dieselbe Arbeit oder dieselbe Arbeitsbewegung.

Zur Weiterführung des Arbeitsartikels benützt man meistens das Laufband, welches entweder einfach als Transportmittel benützt wird, oder dann verrichten die Arbeiter die Arbeit drauf, ohne dem dass sie die Arbeit davon herunter nehmen sollten. In diesem Falle läuft das Laufband mit einer bestimmten Geschwindigkeit weiter.

Neben dem Laufband sind die Arbeiter und Werkzeuge in so einer Reihe aufgestellt, welches den aufeinander folgenden Arbeitsbewegungen entspricht. Die nötigen Bestandteile, Materiale werden extra zu dem neben dem Laufband arbeitenden Arbeiter geliefert. Der Erfinder dieser fortlaufenden Arbeit war

Es ist in Ihrem eigenen Interesse

Ford und von ihm nennt man es auch „Fordismus“. Ford hat mehrere Lohnklassen bestimmt und den fleissigeren mehr Lohn gezahlt; teilweise hat er sie zu den Interessenten der Fabrik gemacht auf die Weise, dass er Ihnen Aktien gegeben hat und sie so zu einem Gewinnanteil zuließ.

Jeder Rationalisierungsversuch baut sich auf diesem Standpunkt zu der Arbeitsqualität und anderen Gründen auf. Auf diese Weise führt die Rationalisierung neuer Zeit die vielgenannte Bedeaux-Methode aus. Extra für diesen Zweck ausgebildete Ingenieure stellen die Arbeitsquantität fest, welche der Durchschnittsarbeiter verrichten kann; in der Einheitszeit (eine Minute) verrichtete Arbeit ist die Bedeaux-Einigung (Bezeichnung B.) Der Arbeiter ist verpflichtet zwischen seiner Arbeitszeit eine gewisse Quantität B-Arbeitseinigung zu verrichten. Beim Einrichten des Erfolges kann man das Sinken des Erfolges wegen der zeitweisen Ermüdung wahrnehmen. Für die über der Verpflichtenden Arbeit geleistete Arbeiten gehört eine extra Belohnung, die Lohnklasse also spornt den Arbeiter zu einer mässigen Arbeit an.

Was die Stopperuhr schlecht misst.

Beeinflusst wohl der Rationalismus die Gesundheit der Arbeiter und wenn ja, in welchem Masse? Diese wichtige Frage ist aufgebracht worden bei der Beurteilung der Rationalisierung. Das Urteil ist sehr von Wichtigkeit, denn wenn schadenhafte Eindrücke bemerkenswert werden, dann ist die jetzige Form der Rationalisierung nicht erlaubenswert.

Falsch kann der gewünschten Arbeitsvollendung, die Feststellung der Arbeitszeit sein. Die Vollendung der Arbeit auf Grund der Beobachtung der Arbeiter misst man mit der Stopperuhr ab. Dieser Vorgang ist so weit nicht entsprechend, dass die Arbeiter während der Beobachtung immer schneller — nach Versuchen arbeiten sie vom Normalen um zweimal-

dreimal schneller! — auch noch dann, wenn man sie extra ermahnt dass sie die Arbeit mit der gewöhnlichen Schnelligkeit erledigen sollen, Mit den Zeitberechnungen ist es leicht zurückzuleben um von den Arbeitern so eine Vollendung heraus zu bekommen, welches dem mittelmässig arbeitenden Menschen nicht entspricht.

Nervöse Erkrankungen, Ermüdung, das vierziger Jahr, als Altersgrenze

Bei der rationalisierten Arbeitsmethode führen die Arbeiter immer nur einerlei Arbeit aus, also wiederholen sie immer dieselben Bewegungen. Es ist wahr, dass sie auf diese Weise unglaubliche Geschicklichkeit erwerben und können die Arbeit binnen kurzer Zeit erledigen, die fortwährende Arbeitsbewegungswiederholung aber wird oft auf die Ermüdung der benützten Glieder zurückzuführen, überhaupt in dem Falle, wenn zur Ausführung der Arbeit auch noch die Zeit ausgemessen ist.

Die Kraft der mässig in Anspruch genommener Glieder lässt nach; Ansteckungen, Nervositäten greifen sie schneller an. Die Überanstrengung aber zieht die kronische Ermüdung nach sich.

Nach den älteren statistischen Daten sinkt die Erzeugungsmöglichkeit der Arbeiter um das vierziger Jahr; die älteren Arbeiter können also das rationalisierte Arbeitstempo nicht aushalten. Dieses schauen auch die Arbeitsgeber, welche sich bemühen junge Arbeitskräfte anzuschaffen. Dieses beweist sehr gut das, dass in Amerika die Arbeiter über vierzig Jahre sehr schwer Anstellung finden können, oder das zum Beispiel in den tschechischen Bata-Werken die Arbeiter 55% unter vierundzwanzig Jahre waren. (nach der Statistik vor 1930). Aber auch dieser junge Teil der Arbeiter, welche vielmals wegen Würde und Sport beinahe unmögliche Erzeugungen leisten, können nicht längere Zeit in den rationalisierten Betrieben aushalten. In den Bata-Betrieben sind im Jahre 1927 30% der Arbeiter ausgetreten und ähnlicher Weise ist die Arbeiterwechselung auch in den Ford-Fabriken.

Tăbăcăria Națională S. A. R.

Industria pentru Tăbăcărie

B u c u r e ș t i

Cont Virament Banca Naț. No. 99. — Telefon No. 376/29

Reprezentanța Generală pentru Transylvania, Banat și Bucovina:

M. Marmorstein
CLUJ, C. Reg. Ferd. 103

Alex. Marmorstin
TURDA, Ioan Rațiu 107

Ärztliche Beobachtung u. Datensammlung.

Bei der Rationalisierung müssen wir auch seelische Zustände in Augenschein nehmen. Der Arbeiter muss in der Arbeit Freude finden; die Arbeit ist das meiste Wert, an welcher wir mit Liebe arbeiten. Aber die Rationalisierung bedeutet einen gewissen Zwang, was Unwillen ausübt und das Sinken der Arbeitserzeugung. Die Rationalisierung ist auch schon darum unsympatisch vor dem Arbeiter, denn er vermehrt und bringt die vollständige Zerkleinerung der Arbeitsvollendung mit sich, die Folgen dessen sind einerseits, dass die Arbeit sich eintönig gestaltet, denn jeder Arbeiter vollendet nur einerlei Arbeitsbewegung, andererseits dass der Arbeiter keinerlei seelischen Arbeit ausgesetzt ist. Die eintönige Arbeit bindet die Aufmerksamkeit des Arbeiters nicht ab, es gehört zu einer extra Anstrengung die Aufmerksamkeit auf die Arbeit zu richten.

Die Rationalisierung der Gewerarbeiten, wie wir aus dem Obigen ersehen können, kann schadhaft wirken auf die Gesundheit des Arbeiters, sie vergrößert die Zahl der Beschäftigungskrankheiten, sie vermindert die Elastizität des Organismus und so lässt sie den anderen Krankheiten freien Lauf, die Überanstrengung kann aber frühes Altern hervorrufen, auch auf den seelischen Zustand wirkt es ungünstig und vermehrt die Zahl der Unfälle. Das Eintreten dieses Zustandes muss man auf jeden Fall vermeiden. Im Anordnen des Arbeitsganges muss man auch den ärztlichen Rat in Achtung nehmen. Nur mit dem Techniker, dem Arzt und dem Sozialpolitiker gemeinsam kann man die Rationalisierung zu Stande bringen. Die Arbeiter muss man zeitweise ärztlicher Untersuchung unterwerfen, denn die allmählich auftretende Organismus-Veränderung kann man nur auf diese Weise zeitmässig bemerken. Die Datensammlung würde das erleichtern, wenn der Arbeiter bei seinem ersten Eintreten ein Gesundheitsbüchlein bekäme, in welchem man seine Bestandsdaten einführen würde, seine vollendete Arbeit, Krankheiten und das Resultat der inzwischen vorgekommenen ärztlichen Untersuchungen.

VARA!

*Ori cât de umed e pe stradă,
Pe ploaie sau chiar pe zăpadă,
Cu tălpi și tocuri PALMA frate,
Îți aperi scumpa sănătate.*

Nachrichten

Die Kronstädter Ledergenossenschaft gründet eine Warenverwertungsklasse. Die Direktion der Warenhalle der Gewerbetreibenden hat vereinbart, dass sie binnen kurzem auch die Warenverfertigungs-klasse zu Stande bringt, welche sich hauptsächlich mit dem Einigungsverkauf der Marktwaren befassen wird. Die Direktion arbeitet jetzt an den Grundregeln. Die Neuerung reicht den Genossenschaftsmitgliedern unzählige Vorteile: Die Zentrale übernimmt die Arbeiten zum vereinbarten Preise und trachtet zu ihrem Verkaufe; bei diesem ersparen die Gewerbetreibenden eine Menge Zeit, denn sie müssen nicht auf den Markt gehen, andererseits kann er unter jeder Bedingung auf die Verwertung seiner Waren rechnen, er ist erlöst von den mächtigen Auto- und Frachtspesen und wird nicht genötigt sein auf unbestimmte Märkte auszugehen. Wenn das Überlegen der Direktion in Erfüllung geht, dann gelangt die Kronstädter Leder-gewerbevereinigung um einen mächtigen Schritt wieder gegen den Endpunkt: gegen das Zusammenhalten der Kleingewerbe.

Auch in Fogarasch eröffnen die Gewerbetreibenden eine Genossenschaft. Nach den von Fogarasch erhaltenen Nachrichten haben auch die dortigen Gewerbetreibenden die genossenschaftlichen Organisationsarbeiten begonnen, welche schön vorwärts gehen. Nach vorgesehenen Zeichen eröffnet sich das Geschäft auch bald.

Die grosse Reklam-Aktion der Palmafabrik. In der rumänischen Gewerbe steht die Reklam-Aktion paarlos, mit welchem die Palma Gummischlen und Absatz-fabriken im Laufe dieses Jahres die Kleingewerbetreibenden überrascht haben. Die Palmafabrik hat für jeden Kleingewerbetreibenden um sonst, eine schön ausgeführte Firmentafel geschenkt, mit diesem wollte er das beweisen, dass seine Ziele sich mit dem des Kleingewerbes übereinstimmen, denn die Gummisohle und Absatz, nagelt der Kleingewerbetreibender auf den Schuh. Diese Firmentafel-Aktion hat besonderes für die Kleingewerbetreibender einen grossen Segen bedeutet, welche nicht einmal so viel Geld gehabt haben, dass Sie für sich eine Firmentafel machen lassen konnten. Wem jede Fabrik die Angelegenheit der Kleingewerbetreibenden mit soviel Verständnis und gutem Willen flegen würde, könnte man die Schwierigkeiten viel schneller einstellen und würde eine gesunde Blutzirkulation erfolgen. Wir, als die Leiter der Fussbekleidungsverliger-Vereinigung sagen extra im Namen unserer Gewerbetreibenden Dank der Fabriksleitung für diese spesenhalte Reklam-Aktion.

Die Streikbewegung der Schuhmacher. Nach den eingetroffenen Meldungen von allen Gebieten des Landes haben auch die Arbeiter mit dem Beginn der Herbstseson ihre Gehalts-erhöhungsaktion begonnen, welche voranzusuchen auf die großzügige Preiserhöhung der fertigen Waren führen wird. Die Kronstädter Arbeiter haben im Laufe dieses Monats ihre Forderungen der Arbeitskammer eingereicht, welche nach kurzem den Verhandlungstermin feststellen wird. Die Kronstädter Arbeiter wollen eine 30%ige Erhöhung erreichen, was das bedeuten würde, dass die fertigen Waren um 50% steigen würde, denn mit den Gehaltserhöhungen erhöhen sich auch die verschiedene Taxen.

Ein Beispiel, an welchem man lernen soll.

Aus einem politischen Tageblatt lesen wir, dass man in Klausenburg von Viktor Cosma Schuhmachermeister in Steuerrückstand (seine Singer Nähmaschine weggetragen hat. Cosma hat seine Maschine für 14 tausend Lei gekauft und in 70 Lei Wochenraten bis jetzt 6 tausend Lei davon abbezahlt. Im Sinne des Kaufvertrages aber, ist die Maschine bis dann Eigentum der Firma Singer, bis nicht der ganze Betrag abbezahlt wird, nach diesem wäre der Gerichtsvollzieher nicht berechtigt gewesen dass er Hand an die Maschine legt. Aber Gesetz her, Gesetz hin, ist die Singer Nähmaschine doch zum Steueramt gewandert. Nächsten Tag ist Cosma zur betreffenden Klasse gegangen um sich nach seiner Maschine zu erkundigen und zu seinem grössten Erstaunen hörte er, dass man die auch schon versteigert hat und die Firma Singer hat sie gekauft. Er ist nun schnell in die Kanzlei der Firma gelaufen, wo man ihm mitteilte, dass man ihm die Maschine für 3.500 Lei zurückgibt, denn die Firma hat sie für soviel vom Steueramt abgekauft. Aber mit was soll er sich das Geld verdienen, wenn er keine Maschine hat?

Diese Angelegenheit beleuchtet nun alles besser, die verzweifelte Lage des Ledergewerbes. Wenn die Klausenburger so eine starke Ledergewerbe-Organisation, oder Genossenschaft hätten, dann würden solche vorkommen, denn die Genossenschaft würde seine Fachkollegen wenigstens in so kleineren Fällen aushelfen.

Redaktion.

Ortner, Arad. Wir erwarten die Verständigung über die Genossenschafts-Verhandlungen, wie auch die Erledigung der Angelegenheit, von welcher wir bei meinem Dortsein verhandelt hatten.

Adoc, Arad. Die Orientierung ist gut, unbedingt wichtig und erfolgreich so für die dortigen Gewerbetreibenden wie auch für die Genossenschaft. Wir wünschen viel Erfolg.

Odorheiuier Korrespondent. Auf jeden Fall nehmen wir es in Acht. Die betreffende Fabrik führt gegenwärtig eine zweideutige Politik und so haben wir jeden Grund dazu, dass wir vorsichtig sein sollen. Wir werden sehen.

Fogarascher Erkundiger. Der genossenschaftliche Vorstand wird Sie bei nächster Gelegenheit besuchen. Wenn die Sache sich sicher zeigt in Hinsicht auf die Vereinigung, können wir es machen. Auch bis dahin setzen sie die Organisierung fort.

Für mehrere. Eigenartige Klagen können wir nur in dem Falle mitteilen, wenn Sie die Verständigung mit eigener Unterschrift und von zwei Zeugen unterschrieben einsenden, wo möglich mit der Bekräftigung der betreffenden städtischen Fachklasse, oder vom Vorstand der Gewerbekorporation. Bis keine entsprechende Bestätigungen zu unserer Verfügung stehen, können wir niemanden angreifen.

Maramurescher Betrauter. Die Vorzahlungen haben wir nicht erhalten. Nächstens besuchen wir Sie, in einigen gemeinsam beginnende Aktionsangelegenheiten. Gruss.

„FURNITURA“ S. A.

CLUJ, STRADA REGINA MARIA No. 6, — Telefon: 1 15.

CSAK NAGYBANI ELADÁS!

Bőr- és cipőkellékek nagyban

Egyedárusítás és lerakat: — Alleinverkäufe und Niederlage:

Tanneries Lyonnaises: **CHEWREAU**

HEINRICH KLINGER: Cipőbélések — Schuhfutter, UNION: Pesti aranyesiriz — Budapest Goldkleber,
LEDOGA S. A., MILANO: Cserző anyagok — Gerbextrakte.

Standard Gummisarok és Gummicoupon.
Gummiabsätze u. Gummicroupone.

WOLF & SOHN, Wien: Peerless Gloss. — REITTER, Cluj: Holznägel — Faszeg.

E cikkek minden jobb bőrkereskedésben kaphatók! = Diese Artikel sind in jeder besseren Lederhandlung zu haben!

Pantofari din Regiunea BRAȘOVULUI!

Cumpărați în

„Hala de vânzare a pantofarilor
industriasi de piele Brașov“

Prundul Roselor 2.

Depozit: SIGHIȘOARA.

Brassó-vidéki Bőriparosok!

Vásároljatok a

„Bőriparos-mesterek Szövetkezetének
Árucsernokában“, Brassó

Rózsater 2 sz.

Fióküzlet: SEGESVÁR.

Schuhmacher aus der Kronstädter Gegend!

Kauft eure Waren in der

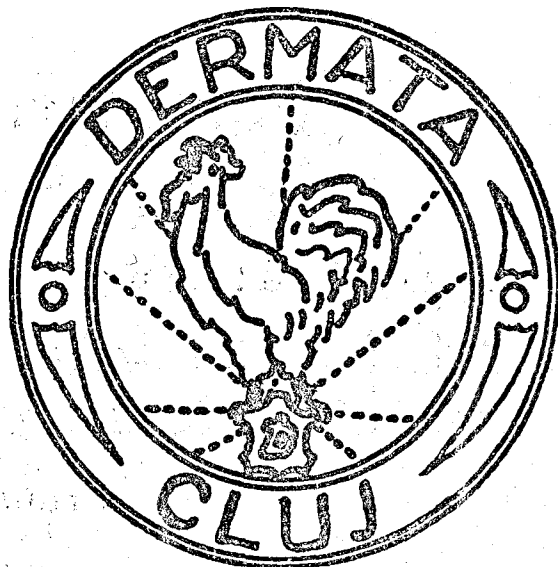
„Verkaufshalle der Lederindustr.-
Meister Kronstadt“ Rosenanger 2.

Filiale: SCHÄSSBURG.

Ceeace este temelia pt. o casă, este talpa pt. încălțăminte!

Pt. temelia unei case, arhitectul folosește pietrele cele mai solide. Pentru talpa încălțăminte trebuie să se întrebuițeze pielea cea mai bună. Tălpile DERMATA sunt durabile, rezistă umezelii, păstrează forma și sunt confortabile la purtat.

Tălpile DERMATA au o greutate specifică mică și deaceia Vă permit o calculație favorabilă. Clientela mulțumită, câștigul sporit . . .
Cereți piele DERMATA dela furnizorul Dv.

A cipőnél a talp olyan fontos mint az épületnél az alapzat!

Amint a ház alapzatához az építész a legjobb köveket használja, úgy a talphoz a cipész a legjobb bőrt dolgozza fel.

A DERMATA-talp tartós, vízálló, viselésnél kellemes és formáját megtartja.

A DERMATA-talp könnyű súlyánál fogva, előnyös kalkulációt tesz Önnek lehetővé.

Megelégedett vevők, jobb kereset . . .

Követeljen DERMATA-talpat a szállítójától!

Was das Fundament für das Haus, ist die Sohle für den Schuh!

Für das Fundament des Hauses nimmt der Baumeister die besten Steine.

Für die Sohle des Schuhs soll der Schuster nur das beste Leder nehmen.

DERMATA-Sohlen sind haltbar, widerstandsfähig gegen Wasser, angenehm im Tragen und halten die Form.

DERMATA-Sohlen sind spezifisch leicht und erlauben Ihnen daher eine nutzbringende Kalkulation.

Zufriedene Kunden, besserer Verdienst . . .

Verlangen Sie DERMATA-Sohlen von Ihrem Lieferanten!

DERMATA
